

Podlaski Sejmik Osób
z Niepełnosprawnościami

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

RAPORT Z SUBREGIONALNEGO KONWENTU OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI 2019

Subregion Suwalski

Opracowanie: dr **Anna Drabarz**

Suwałki 2019

Projekt *Własnym Głosem* – subregionalne Konwenty Osób z Niepełnosprawnościami 2019 w województwie podlaskim jest finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach otwartego konkursu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku.

Raporty z subregionalnych Konwentów Osób z Niepełnosprawnościami 2019 w województwie podlaskim powstały jak rezultat prac warsztatowych, które miały miejsce podczas konwentów subregionalnych zorganizowanych przez Podlaski Sejmik Osób z Niepełnosprawnościami w Siemiatyczach (20 września), Suwałkach (11 października), i Łomży (21 października) w 2019 r., podczas których omawiano problemy i osiągnięcia w realizacji Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Raport powstał w ramach projektu „**Własnym Głosem – subregionalne Konwenty Osób z Niepełnosprawnościami 2019 w województwie podlaskim**” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach otwartego konkursu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku.

Spis treści

Skąd się wzięły Konwenty?.....	4
II Subregionalny Konwent Osób z Niepełnosprawnościami w Suwałkach.....	6
Postulaty II Subregionalnego Konwentu Osób z Niepełnosprawnościami w Suwałkach.....	7

Skąd się wzięły Konwenty?

Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o Prawach Osób Niepełnosprawnych przyjęta została przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 roku, rząd Polski podpisał ją 20 marca 2007 r., ratyfikacja Konwencji przez Polskę nastąpiła 6 września 2012 r. Konwencja jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym o zasięgu światowym, który w sposób całościowy odnosi się do sytuacji osób z niepełnosprawnościami w obszarze praw i wolności człowieka. Zasadniczym celem Konwencji jest popieranie, **ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez osoby z niepełnosprawnościami**.

Przystąpienie do Konwencji przez Polskę oznacza, że Polska zobowiązała się zapewnić osobom z niepełnosprawnościami pełną realizację ich praw i wolności i w tym celu:

- odpowiednio zmienić prawo, zwyczaje i praktyki, tak aby wyeliminować te, które dyskryminują osoby z niepełnosprawnościami;
- działać w celu zapobiegania dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami ze strony jakichkolwiek osób, organizacji lub przedsiębiorstw;
- uwzględnić ochronę i promocję praw osób z niepełnosprawnościami we wszystkich działaniach;
- zapewnić, że władze i instytucje publiczne działają zgodnie z Konwencją;
- przeprowadzać i promować badania i rozwój produktów, usług, sprzętów, nowych technologii, w celu zwiększenia ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
- regularnie co cztery lata przedstawiać raporty na temat realizacji praw osób z niepełnosprawnościami Komitetowi Praw Osób Niepełnosprawnych ustanowionemu przez Konwencję.

W latach 2014-2015 środowisko OzN doprowadziło do powstania **Spółecznego Raportu Alternatywnego** z wdrażania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami w Polsce, przekazanego do Komitetu ws. Praw Osób z Niepełnosprawnościami ONZ. Po raz pierwszy tak wiele organizacji ze środowiska OzN i ekspertów wzięło udział w działaniu strażniczym. Podobną środowiskową inicjatywą strażniczą był monitoring obywatelski Konwencji o prawach OzN prowadzony w tym samym okresie.

Kontynuacją obu inicjatyw jest **ruch obywatelski Kongresu Osób z Niepełnosprawnościami** (gromadzący około 500 osób), oparty merytorycznie o Społeczny Raport Alternatywny i związany z monitoringiem obywatelskim Konwencji, rozpoczęty w 2015 r. Od 2015 r. co roku osoby z niepełnosprawnościami, przedstawiciele ich otoczenia oraz instytucji wspierających spotykają się na Kongresie Osób z Niepełnosprawnościami w Warszawie, by rozmawiać o problemach środowiska i formułować wspólne postulaty dotyczące respektowania równych praw we wszystkich obszarach życia. Są one bardzo dobrze oceniane i stały się już stałym punktem w kalendarzu wydarzeń środowiska. Ruch w roku 2016 został poszerzony o **Konwenty Regionalne**, które odbyły się w 9 województwach i zgromadziły ponad 300 osób. Udało się wyłonić zespoły aktywistów i organizacji wiodących w regionach. Celem Konwentów jest upowszechnianie działań strażniczych i rzeczniczych wśród lokalnych organizacji usługowych i społeczników. Organizowane w regionach doroczne konwenty osób z niepełnosprawnościami są przygotowaniem dla ogólnopolskiego Kongresu Osób z Niepełnosprawnościami konwencja.org. Mają one charakter otwartego forum dla wyrażania potrzeb, problemów i oczekiwań środowiska. Są to spotkania środowiska osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia poświęcone diagnozie bieżącej sytuacji, podnoszeniu świadomości w zakresie praw osób z niepełnosprawnościami wynikających z Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, wymianie spostrzeżeń, informacji i rekomendacji. Są one bardzo dobrze oceniane i stały się już stałym punktem w regionalnych kalendarzach wydarzeń środowiska. Z wydarzeń sporządzane są raporty z rekomendacjami.

Wyraźna jest tendencja wzrostowa zainteresowania tą inicjatywą, jako unikalną platformą dla dyskusji, wymiany informacji, opinii, propozycji rozwiązań oraz aktywizacji. Jednak nadal obserwuje się problem bierności, braku integracji środowisk działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami i braku kontaktu pomiędzy organizacjami na różnych szczeblach - zwłaszcza działającymi na poziomie lokalnym i centralnym.

Środowisko osób z niepełnosprawnościami w Polsce jest rozproszone, a organizacje pozarządowe działające na jego rzecz mają charakter usługowy. Organizacje świadczą usługi wsparciowe i rehabilitacyjne na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Brakuje kompetencji i tym bardziej doświadczenia w zakresie aktywności obywatelskiej, a zwłaszcza działań strażniczych. Wymaga to upowszechniania wiedzy, dzielenia się dobrymi praktykami, edukacji, popularyzacji.

Powtarzającym się w wypowiedziach uczestników Konwentów i Kongresu problemem jest poczucie niewielkiego wpływu na rzeczywistość, na zasady współpracy z instytucjami publicznymi i na realizację praw osób z niepełnosprawnościami. Niskie poczucie sprawczości działa demotywująco na przedstawicieli środowiska i organizacji, skłania ich do schematyzacji działań i ograniczania swojej działalności. Postulat *empowerment* jest adekwatny przede wszystkim wobec środowiska, z którego nierzadko się wywodzą i na rzecz którego pracują przedstawiciele organizacji będących adresatami projektu. Dla procesu upełnomocnienia ważne są takie elementy, jak: poczucie posiadania kompetencji i zdolności, posiadanie możliwości decydowania o sobie, poczucie sprawczości, i możliwości wywierania wpływu, poczucie znaczenia/uznawania za wartościowe tego co się robi i kim się jest oraz poczucie zaufania do siebie i wiary w siebie.

Jest to zgodne z założeniami Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, która jest prawem wiążącym Polskę od 2012 r, w zakresie włączania osób z niepełnosprawnościami w proces decydowania o swoim życiu. Najistotniejszy z perspektywy partycypacji OzN jest **artykuł 29 Konwencji**, gdzie państwa deklarują gwarantowanie osobom z niepełnosprawnościami praw politycznych i możliwości korzystania z nich, na zasadzie równości z innymi osobami oraz zobowiązują się do zapewnienia, że osoby z niepełnosprawnościami będą mogły efektywnie i w pełni uczestniczyć w życiu politycznym i publicznym, na zasadzie równości z innymi osobami.

II Subregionalny Konwent Osób z Niepełnosprawnościami w Suwałkach

II Suwalski konwent osób z niepełnosprawnościami pod hasłem „Niezależni i aktywni obywatele i obywatelki” odbył się w 11 października w Niepublicznej Terapeutycznej Szkole Podstawowej "Bajka" w Suwałkach. Organizatorami byli: Podlaski Sejmik Osób z Niepełnosprawnościami i Podlaskie Stowarzyszenie Terapeutów. Uczestnicy spotkania, wśród których znaleźli się: przedstawiciele Podlaskiego Sejmiku Osób z Niepełnosprawnościami na czele z jego inicjatorką i prezeską Anną Drabarz, pracownicy NTSP Bajka z Urszulą Dudą, dyrektorką szkoły, osoby z niepełnosprawnościami, ich rodzice, przedstawiciele organizacji pozarządowych i urzędnicy dyskutowali o sytuacji osób z niepełnosprawnościami w Polsce i w naszym mieście. Przyglądali się m.in. takim

rozwiązaniom, jak bon na asystenturę osobistą czy system funkcjonowania mieszkań chronionych. Pan Adam Zawisny z Instytutu Niezależnego Życia podzielił się z uczestnikami swoją wiedzą i doświadczeniami w zakresie wdrażania postulatu niezależnego życia, zwłaszcza w zakresie tworzenia miejsc funkcjonowania dla osób z niepełnosprawnościami poza instytucjami i przy wsparciu usług społecznych w lokalnych społecznościach.

Uczestnicy wspólnie wypracowali też wskazówki do rozwiązania najbardziej palących kwestii dotyczących osób z niepełnosprawnościami w Suwałkach.

Postulaty II Subregionalnego Konwentu Osób z Niepełnosprawnościami w Suwałkach

Uczestnicy Konwentu chętnie dyskutowali nad warunkami funkcjonowania osób zw społecznościach lokalnych. Wskazywano na potrzebę szerszego uwzględniania opinii samych osób z niepełnosprawnościami i traktowania ich na partnerskich zasadach, uwzględniając ich specyfikę. W dyskusjach podkreślono również, że najwyższy czas na to, by decydenci przyłożyli się do przekładania deklaracji na rzeczywiste rozwiązanie zgłaszanych problemów, bo z tym jest duży problem.

Wnioski i rekomendacje formułowano w wielu obszarach i dotyczyły one:

1. Utworzenia zintegrowanego systemu informowania o usługach asystenckich i usługach przerwy wytchnieniowej
2. Standaryzacji działania administracji w zakresie dostępności w odniesieniu do potrzeb osób z niepełnosprawnością (np. wprowadzenie asystentów w systemy działania administracji w zakresie obsługi)
3. Budowania pozytywnej opinii publicznej w zakresie współpracy/współżycia z osobami z niepełnosprawnością
4. Zwiększenia dostępu do przerwy wytchnieniowej w oparciu o sprawdzone rozwiązania
5. Standaryzacji i profesjonalizacja usług asystenckich
6. Wymiany doświadczeń na poziomie organizacji pozarządowych i budowanie relacji z administracją samorządową
7. Słuchania nie tylko potrzeb osób z niepełnosprawnością, ale również rodzin i osób świadczących usługi wspierające
8. Mieszkalnictwa wspomaganego

9. Alternatywa dla ubezwłasnowolnienia (pełnomocnictwo, wspierane podejmowanie decyzji)
10. Wsparcie asystenckie dla osób, które pracują i potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu
11. Ciągłość wsparcia
12. Szkolenia informacyjne dla specjalistów, urzędników z wspieranego podejmowania decyzji i różnych aktywności przez osoby z niepełnosprawnościami
13. Potrzeba zapewnienia realizacji zasady „nic o nas bez nas” na poziomie lokalnym.
14. Pomoc i promowania organizacji prowadzonych przez osoby z niepełnosprawnościami
15. Działania władz samorządowych promujące aktywności osób z niepełnosprawnościami w lokalnym w życia obywatelskich.
16. Zapewnienia dostępu osób z niepełnosprawnościami do różnych aspektów życia lokalnego: edukacja, kultura. Itp.
17. Stworzenia i wdrażania lokalnych programów deinstytucjonalizacji.
18. Nietworzenie nowych domów pomocy społecznej
19. Szerokie programy asystenckie.
20. Zapewnienie dostępności do specjalistów (ginekolog, psychiatra, psycholog).
21. Uruchomienie usługi przerwy regeneracyjnej.
22. Zapewnienie kompleksowego dostępu do informacji o systemie wsparcia.
23. Szkolenia dla urzędników.
24. Kompleksowy i dobrze finansowany system wsparcia dziennego dla osób z autyzmem (np. małe śdś).
25. Współpraca międzygminna w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego.
26. Dobry system wczesnej interwencji i diagnozy.
27. Lokalne organizację parasolowe kierowane przez osoby z niepełnosprawnościami i rodziców.